

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

ĮSAKYMAS

DĖL ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS 2020 M. BIRŽELIO 17 D. ĮSAKYMO NR. AT-485 „DĖL DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2026 m. sausio d. Nr. AT-
Šakiai

1. P a k e i č i u Darbuotojo saugos ir sveikatos instrukciją (toliau – Instrukcija) dirbant su pavojingomis cheminėmis medžiagomis Nr. 31, patvirtintą Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. AT-485 „Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų patvirtinimo“, ir išdėstau ją nauja redakcija:

„1.31. Darbuotojo saugos ir sveikatos instrukcija dirbant su pavojingomis cheminėmis medžiagomis Nr. 31“ (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u darbuotojus laikytis įsakymo 1 punktu patvirtintų Instrukcijos reikalavimų.

Administracijos direktorius

Vytautas Ižganaitis

Parengė
Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus
vedėjo pavaduotoja

Daiva Subačienė
2026-01-16

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Įmonės pavadinimas

Įmonės kodas 188772814

PATVIRTINTA

Šakių rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2020 m. birželio 17 d.

įsakymu Nr. AT-485

(Šakių rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2026 m. sausio d. įsakymo Nr. AT-
redakcija)

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS

Nr. 31

TEKSTO SUDEDAMOSIOS DALYS:

I. BENDROJI DALIS

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

Priedas. Bendra informacija apie pavojingas chemines medžiagas.

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	2 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

I. SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Dirbti su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ir preparatais gali asmuo:
 - 1.1. ne jaunesnis kaip 18 metų;
 - 1.2. pasitikrinęs sveikatą pagal pareigybei ir darbo vietai nustatytus rizikos faktorius (sveikatos tikrinimų grafike nustatytu periodiškumu);
 - 1.3. tinkamai instruktutas;
 - 1.4. apmokytas saugaus darbo su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ir preparatais būdų;
 - 1.5. supažindintas su naudojamų cheminių medžiagų ir preparatų saugos duomenų lapais (toliau - SDL) pasirašytinai.
2. Darbo ir poilsio laikas nustatytas ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA (toliau – įmonė) darbo tvarkos taisyklėse arba darbo grafike.
3. Darbuotojas, dirbantis su cheminėmis medžiagomis ir preparatais, privalo:
 - 3.1. laikytis darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai;
 - 3.2. laikytis įrengimų, mechanizmų ir kitų darbo priemonių, su kuriomis dirba, eksploataavimo taisyklių;
 - 3.3. nedirbti su nekokybiškomis ir techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis, kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis;
 - 3.4. darbo įrankius ir įrenginius, chemines medžiagas ir preparatus bei reagentus naudoti pagal paskirtį;
 - 3.5. cheminių medžiagų ir preparatų darbo vietoje turėti tik tiek, kiek reikia tos dienos užduočiai ar užduotims atlikti;
 - 3.6. nepalikti be priežiūros elektrinių prietaisų ir kitų elektrinių darbo priemonių įjungtų į elektros tinklą;
 - 3.7. žinoti bendrąją informaciją apie chemines medžiagas;
 - 3.8. žinoti ir vadovautis naudojamų cheminių medžiagų ir preparatų SDL esančia informacija:
 - 3.8.1. informaciją apie cheminės medžiagos ar preparato sudėtį;
 - 3.8.2. apie cheminės medžiagos ar preparato keliamus (galimus) pavojus (toksiškumą, stabilumą, reakcingumą ir kt).
 - 3.8.3. apie saugaus darbo būdus dirbant su cheminėmis medžiagomis ir preparatais;
 - 3.8.4. apie būtinas asmeninės apsaugos priemones naudojant chemines medžiagas ir preparatus;
 - 3.8.5. apie pirmosios medicinos pagalbos priemones;
 - 3.8.6. apie priešgaisrines ir avarijų likvidavimo priemones;
 - 3.8.7. apie cheminės medžiagos ar preparato naudojimą ir sandėliavimą;
 - 3.8.8. apie cheminės medžiagos ar preparato poveikio prevenciją;
 - 3.8.9. apie cheminės medžiagos ar preparato fizikines ir chemines savybes;
 - 3.8.10. apie cheminės medžiagos ar preparato galimą poveikį aplinkai (ekologinę informaciją);
 - 3.8.11. apie cheminės medžiagos ar preparato ženklumą (žr. priedas);
 - 3.8.12. apie cheminės medžiagos ar preparato atliekų tvarkymą.
 - 3.9. mokėti saugiai dirbti, žinoti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus;
 - 3.10. vykdyti tiesioginio vadovo nurodymus;
 - 3.11. atlikti tik tuos darbus, kuriuos atlikti yra paskirtas ir instruktutas ir tik tuomet, kai asmeniškai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai. Abejotimo atveju, prašyti vadovo, kad paaiškintų,

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	3 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

kaip saugiai atlikti užduotį, pradėti dirbti leidžiama tik tada kai sužinomi saugūs darbo (užduoties) atlikimo būdai;

3.12. nenaudoti cheminių medžiagų ir preparatų iš taros, ant kurios nenurodyta informacija apie cheminę medžiagą ar preparatą;

3.13. nenaudoti nežinomų cheminių medžiagų ir preparatų;

3.14. pastebėjęs bet kokius darbo, kolektyvinių ir asmeninių apsaugos priemonių gedimus, neatitikimus ar trūkumus nutraukti darbą ir informuoti tiesioginį vadovą;

3.15. darbo priemonių, kolektyvinių ir asmeninių apsauginių priemonių gedimus ir trūkumus ar neatitikimus leisti šalinti atitinkamos kvalifikacijos personalui arba gavęs vadovo nurodymą šalinti savo jėgomis;

3.16. žinoti pirmosios medicininės pagalbos suteikimo būdus nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu bei mokėti praktiškai suteikti medicininę pagalbą;

3.17. būti susipažinęs su darbo vietoje esančiais darbuotojų saugos ir sveikatos ženklais;

3.18. vadovautis darbo vietoje esančiais darbuotojų saugos ir sveikatos ženklais;

3.19. valgyti ir rūkyti tik tam skirtose vietose;

3.20. darbo metu būti blaivus ir neapsvaigęs nuo narkotinių bei toksinių medžiagų;

4. Darbuotojas turi teisę:

4.1. atsisakyti dirbti, darbai taip pat turi būti sustabdyti, jeigu tiesioginis vadovas nesiima reikiamų priemonių pašalinti pažeidimus ir apsaugoti darbuotoją nuo galimo pavojaus ar pavojinga sveikatai, gyvybei. Nutraukus darbą nedelsiant raštu pranešti vadovui atsisakymo dirbti priežastis.

4.2. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvinės apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis, sužinoti darbo aplinkoje esančius sveikatai kenksmingus ir (ar) pavojingus veiksnius.

5. Asmens higienos reikalavimai:

5.1. neliesti veido ir kitų kūno vietų nešvariomis rankomis;

5.2. darbo vietoje nelaikyti ir nevalgyti maisto produktų, negerti;

5.3. dėvėti švarius darbo rūbus, nelaikyti kartu asmeninių ir darbo drabužių;

5.4. prieš pertrauką nusiplauti rankas švariu vandeniu su muilu;

5.5. pakilus darbuotojo kūno temperatūrai, pajutus ūmius ligų požymius, pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

6. Darbuotojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymais numatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybės priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pasekmių.

II. SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

7. Pavojingi ir kenksmingi rizikos veiksniai darbo aplinkoje:

7.1. įvairios agregatinės būsenos cheminės medžiagos ir preparatai;

7.2. įvairių cheminių medžiagų sinergetinis poveikis;

7.3. elektros srovė;

7.4. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;

7.5. atsitiktinis kliuvinys ar kliuviniai;

7.6. užgriozdinti praėjimai, pakrovimo ir iškrovimo vietos ir patalpos;

7.7. grindų nelygumai;

7.8. netinkama darbo patalpų grindų ir įmonės teritorijos dangos priežiūra;

7.9. sliduma darbo vietoje dėl drėgmės, įvairių cheminių medžiagų, avalynės;

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	4 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

7.10. sliduma įmonės teritorijoje dėl meteorologinių sąlygų;

7.11. krintantys griūvantys daiktai;

7.12. aštrios įrenginių, pakuočių, taros briaunos;

7.13. grindų aukščio skirtumai patalpose;

7.14. netinkamas mikroklimatas (temperatūra, ventiliacija ir k.t.) darbo vietoje;

7.15. keliamo, dedamo, nešamo krovinio ar kitų daiktų svoris.

8. Saugos priemonės nuo rizikos veiksnių poveikio:

8.1. apsaugos priemonės yra nurodomos SDL ir jas dirbant su atitinkamomis cheminėmis medžiagomis ir preparatais privaloma dėvėti;

8.2. apsisaugojimui nuo rizikos veiksnių dirbantysis privalo:

8.2.1. nepradėti darbo be asmeninių apsaugos priemonių, kai to reikalauja saugos ir sveikatos norminiai aktai ir naudoti jas viso darbo proceso metu;

8.2.2. dėvėti tinkamo dydžio darbo drabužius ir kitas asmeninės apsaugos priemones;

8.2.3. darbuotojas dirbantis su cheminėmis medžiagomis ir preparatais turi naudoti atitinkančias naudojamas chemines medžiagas (pagal SDL informaciją) ir darbo pobūdį asmeninės ir kolektyvinės apsaugos priemonės;

8.2.4. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmeninės apsaugos priemones;

8.2.5. laiku tiesioginiam vadovui apie asmeninės apsaugos priemonių susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

8.2.6. dirbdamas nedėvėti papuošalų ir kišenėse nelaikyti aštrių daiktų.

III. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

9. Apsivilkti darbo drabužius ir tvarkingai susisagstyti, apsiauti darbinę avalynę. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, nukarusiais laisvais galais ar be sagų drabužiais.

10. Patikrinti ar yra visos reikalingos atlikti darbą asmeninės ir kolektyvinės apsaugos priemonės bei patikrinti jų tinkamumą naudoti ir tvarkingumą.

11. Paruošti visas reikalingas asmenines ir kolektyvines apsaugos priemone naudojimui.

12. Susipažinti su darbo užduotimi ir užduoties įvykdymui numatomais ypatumais. Išklausyti specialųjį instruktavimą (jei dirbama pagal Nurodymą ar Pavedimą arba atliekama vienkartinė užduotis nesusijusi su nuolatiniu darbu).

13. Susipažinti su naudojamų esamų ir ypač naujų pavojingų cheminių medžiagų SDL, jų pagrindinėmis fizikinėmis ir cheminėmis charakteristikomis, saugos priemonėmis ir pan.

14. Patikrinti (vizualiai):

14.1. ar darbo vietoje nėra pašalinių daiktų ir asmenų;

14.2. įrengimų, įtaisų, įrankių, aptvėrimų, signalizacijos, ventiliacijos įrengimų, įžeminimo, vietinio apšvietimo ir kt. esamų darbo vietoje priemonių būvį ir tvarkingumą;

14.3. darbo vietos ir patalpų sanitarinį būvį, tvarką, technologinį įrengimų režimų atitikimą;

14.4. patalpų priešgaisrinės saugos būklę, pirminių gaisro gesinimo priemonių komplektaciją.

15. Darbo vietos apžiūros metu pamačius bet kokius darbo vietos saugiam darbui neatitinkamus juos tuojau pat pašalinti, o jeigu tai padaryti nėra galimybės, darbo nepradėti ir apie tai pranešti vadovui.

16. Darbo įrenginių ir mechanizmų apžiūros prieš darbo pradžią metu išaiškinus gedimus, nukrypimus nuo technologinio režimo, kliudančius saugiam darbui, reikia tuoj pat pašalinti. Jeigu tai

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	5 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

padaryti nėra galimybės, darbo nepradėti ir apie tai pranešti vadovui. Draudžiama pradėti dirbti netvarkingais įrenginiais ar darbo priemonėmis.

IV. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

17. Darbo metu darbuotojas privalo:
 - 17.1. laikytis šios instrukcijos, Lietuvos Respublikos teisės aktų ir įmonės lokalinių teisės aktų reikalavimų;
 - 17.2. dirbanti su cheminėmis medžiagomis tik susipažinus su tų cheminių medžiagų SDL;
 - 17.3. nedirbti pašalinių darbų;
 - 17.4. nedirbti su nežinomos kilmės cheminėmis medžiagomis;
 - 17.5. dirbant su cheminėmis medžiagomis ir preparatais ir jas sandėliuojant vadovautis jų SDL nurodyta informacija;
 - 17.6. neleisti šalia dirbti (būti) neapsaugotiems pagalbiniais ir pašaliniams asmenims;
 - 17.7. vengti cheminių medžiagų kontakto su akimis ir oda;
 - 17.8. neįkvėpti dujų, garų, aerozolių;
 - 17.9. be reikalo neatidarinėti pakuočių ir talpyklų, atsargiai elgtis su agresyvių skysčių talpomis;
 - 17.10. nepalikti atvirų (neužsuktų, neuždarytų) cheminių medžiagų ir preparatų talpyklų, pakuočių ir kitos taros.
 - 17.11. nemėtyti, neridenti ir netrankyti pakuočių ar talpyklų, saugoti, kad jų nepažeistų aštrių aplinkinių daiktų briaunos;
 - 17.12. cheminių medžiagų talpas laikyti tik tam skirtose ir saugiose vietose sandariai uždarytas, sandėliuoti ant tvirto lentynų pagrindo, neužkėlinėti ant atsitiktinių daiktų ar įrangos (yra galimybė nugriūti). Vadovautis talpyklų sukrovimo viena ant kitos reikalavimais (nurodyta ant pakuotės);
 - 17.13. neperkrauti lentynų;
 - 17.14. medžiagas ir gaminius, priskiriamus prie pavojingų, sandėliuoti atskirai nuo kitų, sugrupuojant juos pagal pagrindinį jų keliamą pavojų. Taip pat būtina atsižvelgti į sandėliuojamų medžiagų tarpusavio suderinamumą cheminės bei priešgaisrinės saugos atžvilgiu;
 - 17.15. perkelti ar transportuoti sandėlio teritorijoje dirbti neskubant, derinant savo veiksmus su kartu dirbančiu;
 - 17.16. neplėšinėti nuo pakuočių pavojaus simbolių ir etikečių, jų neperklijuoti, dedant pakuotes ant lentynų, etiketes atsukti į lentynos išorę;
 - 17.17. nevalgyti ir negerti darbo vietoje, nelaikyti maisto arti cheminių medžiagų;
 - 17.18. prieš pertrauką ir darbo pabaigoje plauti rankas;
 - 17.19. darbo vietoje pasirūpinti gero oro ventiliacija;
 - 17.20. laikyti chemines medžiagas pakankamu atstumu nuo degių medžiagų, atviros liepsnos ir šilumos šaltinių;
 - 17.21. dirbant nesinaudoti atvira liepsna ir nerūkyti;
 - 17.22. pastebėjus pažeistą pakuotę ar nesandariai užsuktą talpyklą, apie tai informuoti tiesioginį vadovą ir pagal galimybes imtis atitinkamų priemonių. Vadovautis atitinkamos pavojingos medžiagos SDL nurodyta informacija ir elgtis pagal instrukcijas, naudojant būtiną apsauginę priemonę.
18. Nelaikyti darbo vietoje neaiškių medžiagų ir jokių talpų su cheminėmis medžiagomis be užrašų nurodančių, kokios talpyklose yra medžiagos ar preparatai.

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	6 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

19. Degias medžiagas laikyti hermetiškai užsidarančiose talpose, spec. spintose arba metalinėse dėžėse. Ant taros užrašyti “Atsargiai! Degūs skysčiai”.

20. Išliejus degius skysčius ant grindų, užpilti smėliu ir susemti kastuvėliu.

V. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARIJŲ (YPATINGAIS) ATVEJAIS

21. Pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar gedimas, nedelsiant nutraukti darbus, pasitraukti pačiam ir iš pavojingos zonos išvesti kitus šalimais dirbančius darbuotojus ir apie tai informuoti tiesioginį vadovą.

22. Cheminių nudegimų atvejais audinių pakenkimo labai gylis priklauso cheminės medžiagos poveikio laiko, todėl svarbu kuo greičiau sumažinti medžiagos koncentraciją ir veikimo laiką. Nudegintą vietą reikia nedelsiant gausiai plauti tekančio šalto vandens srove 15-20 min.

23. Esant cheminiams nudegimams, plovimu vandeniu neįmanoma visiškai pašalinti cheminių medžiagų, todėl plovimo reikia ant pažeistų odos vietų dėti kompresus su atitinkamais neutralizuojančiais tirpalais.

24. Apsinuodijus negalima plauti skrandžio vandeniu, dirbtinai sukeliant vėmimą arba bandyti neutralizuoti rūgštį ar šarmą, patekusį į skrandį. Jei nukentėjusysis vemia pats, reikia jam duoti išgerti ne daugiau 3 stiklines vandens ir sumažinti rūgšties ar šarmo koncentraciją, o kartu ir jų dirginantį veikimą.

25. Kai odos nudegimai yra dideli, taip pat kai chemikalai patenka į akis arba į virškinimo traktą, suteikus pirmąją pagalbą, nukentėjusį reikia kuo skubiau gabenti į gydymo įstaigą (su savimi paimiti sveikatos sutrikimą sukėlusios cheminės medžiagos SDL, pakuotę).

26. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviesti gydytoją, išsaugoti nepakeistą įvykio vietą, jeigu tai negresia dirbančiųjų ar aplinkinių žmonių gyvybei ir sveikatai, apie įvykį pranešti tiesioginiam darbų vadovui.

27. Gaisro gesinimo priemonės užsidegus cheminėms medžiagoms:

27.1. tinkamos gesinimo priemonės yra: angliarūgštiniai ir milteliniai gesintuvai, vandens srovė, nedegus audeklas;

27.2. netoliese degimo zonos esančias cheminių medžiagų talpyklas reikia aušinti vandeniu;

27.3. kadangi degimo metu išsiskiria kenksmingi degimo produktai būtina naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones.

28. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiajam suteikti pirmąją medicinos pagalbą, esant reikalui iškviesti gydytoją; apie įvykį pranešti tiesioginiam darbų vadovui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui; išsaugoti nelaimingo atsitikimo vietą nepaliestą, jei tai nekelia pavojaus dirbančiųjų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

29. Gelbėjimo tarnybų telefono numeris – **112**.

VII. SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

30. Susitvarkyti ir išvalyti darbo vietą, išnešti atliekas į jų saugojimo vietas.

31. Vizualiai patikrinti sandėliuojamų medžiagų talpyklų ir pakuočių sandarumą ir sukrovimo patikimumą;

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	7 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

32. Apie darbo metu patirtas traumas ar sužalojimus, pastebėtus nesklandumus bei ypatumus pranešti tiesioginiam vadovui.

33. Asmenines apsaugos priemones nunešti į jų laikymo vietą.

34. Persirengti darbo drabužius buitinėse patalpose.

35. Nusiplauti rankas ir veidą šiltu vandeniu su muilu arba esant galimybei išsimaudyti po dušu.

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	8 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

Darbuotojo saugos ir sveikatos instrukcijos
dirbant su pavojingomis cheminėmis
medžiagomis
Priedas

BENDRA INFORMACIJA APIE PAVOJINGAS CHEMINES MEDŽIAGAS

1. Pagrindinė priemonė, suteikianti pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų naudotojui pradinę, esminę ir glaustą informaciją apie cheminių medžiagų ir preparatų pavojingąsias savybes, yra cheminių medžiagų bei preparatų klasifikavimas ir ženklavimas.

2. Pavojingos medžiagos turi būti laikomos tik specialiai pritaikytose ir pažymėtose talpyklose ar pakuotėse, saugomos specialiai įrengtuose sandėlio patalpose, atskirai nuo kitų medžiagų. Sandėliuojant pavojingas chemines medžiagas viename sandėlyje būtina atsižvelgti į kiekvienos cheminės medžiagos laikymo reikalavimus, ypač į draudimą saugoti kartu su kitomis medžiagomis (gali įvykti tarpusavio reakcija).

3. **Pavojingos cheminės medžiagos ir preparatai** - tokios cheminės medžiagos ir preparatai, kurių bent viena savybė gali būti priskiriama vienai iš šių kategorijų:

1) **sprogstamosios medžiagos ir preparatai** - tai kietos, skystos, pastos ar drebučių pavidalo medžiagos ir preparatai, galintys ir be atmosferos deguonies egzotermiškai reaguoti, greitai išskirdami dujas, ir nustatytomis bandymo sąlygomis detonuoti, greitai užsiliepsnoti ar iš dalies ribotoje erdvėje pakaitinti sprogti;

2) **oksiduojančios medžiagos ir preparatai** - tai medžiagos ir preparatai, kurie dėl sąveikos su kitomis medžiagomis, ypač degiomis, sukelia labai egzotermišką reakciją;

3) **ypač degios medžiagos ir preparatai** - tai skystos medžiagos ir preparatai, kurių pliūpsnio ir virimo temperatūros yra nepaprastai žemos, bei dujinės medžiagos ir preparatai, kurie normaliomis sąlygomis užsidega nuo sąlyčio su oru;

4) **labai degios medžiagos ir preparatai:**

a) medžiagos ir preparatai, kurie, nenaudojant jokios energijos, aplinkos temperatūroje gali įkaisti ir galiausiai užsidegti nuo sąlyčio su oru;

b) kietos medžiagos ir preparatai, kurie gali greitai užsidegti po trumpo sąlyčio su uždegimo šaltiniu ir, uždegimo šaltinį pašalinus, toliau dega ar sudega;

c) skystos medžiagos ar preparatai, kurių labai žema pliūpsnio temperatūra;

d) medžiagos ir preparatai, kurie nuo sąlyčio su vandeniu ar drėgnu oru išskiria pavojingus degių dujų kiekius;

5) **degios medžiagos ir preparatai** - tai skystos medžiagos ir preparatai, kurių žema pliūpsnio temperatūra;

6) **labai toksiškos medžiagos ir preparatai** - tai medžiagos ir preparatai, kurie, labai mažais kiekiais patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, sukelia mirtį arba ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus;

7) **toksiškos medžiagos ir preparatai** - tai medžiagos ir preparatai, kurie, mažais kiekiais patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, sukelia mirtį arba ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus;

8) **kenksmingos medžiagos ir preparatai** - tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, sukelia mirtį arba ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus;

9) **ardančios (ėsdinančios) medžiagos ir preparatai** - tai medžiagos ir preparatai, kurie, sąveikaudami su gyvais audiniais, gali juos suardyti;

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	9 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

10) **dirginančios** medžiagos ir preparatai - tai medžiagos ir preparatai, kurie po vienkartinio, ilgalaikio ar pakartotinio susilietimo su oda ar gleivine gali sukelti uždegimą;

11) **jautrinančios (sensibilizuojančios)** medžiagos ir preparatai - tai medžiagos ir preparatai, kurie, įkvėpti ar prasiskverbę per odą, gali sukelti padidėjusio jautrumo reakciją ir tolesnis medžiagos ar preparato poveikis gali sukelti kenksmingus padarinius;

12) **kancerogeninės** medžiagos ir preparatai - tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, gali sukelti vėžį arba padidinti sergamumą vėžiu;

13) **mutageninės** medžiagos ir preparatai - tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, gali sukelti paveldimus genetinius pakankimus arba padidinti jų dažnumą;

14) **toksiškos reprodukcijai** medžiagos ir preparatai - tai medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į žmogaus organizmą per virškinamąjį traktą, kvėpavimo takus arba prasiskverbę per odą, arba kitais keliais patekę į žmogaus organizmą, gali sukelti nepaveldimus palikuonių pakankimus arba padidinti jų dažnumą ir (arba) gali pakenkti vyro ar moters lytiniam pajėgumui ar reprodukcijos funkcijoms arba padidinti pakankimų dažnumą;

15) **aplinkai pavojingos** medžiagos ir preparatai - medžiagos ir preparatai, kurie, patekę į aplinką, gali sukelti tiesioginį ar uždelstą pavojų vienam ar keletui aplinkos komponentų.

3.1. Pavojingų cheminių medžiagų ženklavimas pagal CLP reglamentą

Piktograma	Pavojingumas
 Simbolis: sprogstanti bomba	✓ Nestabilios sprogiosios medžiagos ✓ Savaime reaguojančios medžiagos ir mišiniai ✓ Organiniai peroksidai
 Simbolis: liepsnojantis lankas	✓ Oksiduojančiosios dujos ✓ Oksiduojantieji skysčiai ✓ Oksiduojančiosios kietosios medžiagos
	✓ Degiosios dujos ✓ Degieji aerosoliai ✓ Degieji skysčiai ✓ Degiosios kietosios medžiagos ✓ Savaime reaguojančios medžiagos ir mišiniai ✓ Piroforiniai skysčiai ✓ Piroforinės kietosios medžiagos ✓ Savaime kaistančios medžiagos ir mišiniai

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	10 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

Simbolis: liepsna	✓ Medžiagos ir mišiniai, kontaktuodami su vandeniu išskiriantys degiąsias dujas ✓ Organiniai peroksidai
 Simbolis: dujų balionas	✓ Slėgio veikiamos dujos ✓ Suslėgtosios dujos ✓ Suskystintosios dujos ✓ Atšaldytos suskystintosios dujos ✓ Ištirpintosios dujos
 Simbolis: korozija	✓ Ėsdina metalą ✓ Odos ėsdinimas ✓ Smarkus akių pažeidimas
 Simbolis: kaukolė ir sukryžiuoti kaulai	✓ Ūmus toksiškumas (prarijus, per odą, įkvėpus)
 Simbolis: pavojai sveikatai	✓ Kvėpavimo takų jautrinimas ✓ Mutageninis poveikis lytinėms ląstelėms ✓ Kancerogeniškumas ✓ Toksinis poveikis reprodukcijai ✓ Specifinis toksiškumas konkrečiam organui (vienkartinis poveikis) ✓ Specifinis toksiškumas konkrečiam organui (kartotinis poveikis) ✓ Plaučių pakenkimo prarijus pavojus
 Simbolis: šauktukas	✓ Ūmus toksiškumas (prarijus, per odą, įkvėpus) ✓ Odos dirginimas ✓ Akių dirginimas ✓ Odos jautrinimas ✓ Specifinis toksiškumas konkrečiam organui (vienkartinis poveikis) ✓ Kvėpavimo takų dirginimas ✓ Narkotinis poveikis

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	11 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

 Simbolis: aplinka	✓ Pavojinga vandens aplinkai
---	--

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	12 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

Pavojingų cheminių medžiagų laikymo suderinamumo lentelė.

						
	+	-	-	-	-	+
	-	+	-	-	-	-
	-	-	+	-	-	+
	-	-	-	+	-	-
	-	-	-	-	+	O
	+	-	+	-	O	+

lentelės žymėjimas:

- laikyti kartu negalima;
- + gali būti laikoma kartu;
- O** gali būti laikoma kartu laikantis specialių prevencijos priemonių.

ŠAKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA	DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA	13 psl. iš 13
	DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA DIRBANT SU PAVOJINGOMIS CHEMINĖMIS MEDŽIAGOMIS	

PAVOJAUS PIKTOGRAMOS

KĄ TAI REIŠKIA?

- Gali dirginti kvėpavimo takus.
- Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą.
- Gali sukelti alerginę odos reakciją.
- Sukelia smarkų akių dirginimą.
- Kenksminga prarijus / susilietus su oda / įkvėpus.
- Naikina ozono sluoksnį viršutinėje atmosferoje.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Plovikliuose, tualetų valikliuose, aušinimo skystyje.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.
- Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Augalų apsaugos produktuose, biociduose, benzine, terpentinė.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Oksiduojančios dujos, kietosios medžiagos ir skystčiai, kurie gali sukelti arba paskatinti įsijiepti ugnį ir sprogimą.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Balikliuose, medicininės paskirties deguonyje.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Mirtina prarijus / susilietus su oda / įkvėpus.
- Toksiška prarijus / susilietus su oda / įkvėpus.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Augalų apsaugos produktuose, biociduose, metanolyje.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Turi slėgio veikiamų dujų, kaitinant gali sprogti.
- Turi atšaldytų dujų, gali sukelti kriogeninius nušalimus arba pažeidimus.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Dujų talpyklose.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Ypač degios dujos / degios dujos.
- Ypač degus aerosolis / degus aerosolis.
- Labai degus skystis ir garai / degus skystis ir garai.
- Degi kietoji medžiaga.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Žibale, benzine, nagų lako valikliuose.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Prarijus ir patekus į kvėpavimo takus, gali sukelti mirtį.
- Kenkia organams / gali pakenkti organams.
- Gali pakenkti vaisingumui arba negimusiam vaikui.
- Gali sukelti vėžį / įtariama, kad sukelia vėžį.
- Gali sukelti genetinius defektus.
- Įkvėpus gali sukelti alerginę reakciją, astmos simptomus arba apsunkinti kvėpavimą.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Terpentinė, benzine, žibale.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Sprogdios, savaime reaguojančios medžiagos ir organiniai peroksidadai, kurie gali sprogti kaitinant.
- Per gaisrą gali sukelti masinį sprogimą.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Fejerverkai, amunicija.

KĄ TAI REIŠKIA?

- Gali ėsdinti metalus.
- Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.

KUR PASITAIKO (PAVYZDŽIAI)
Kanalizacijos valikliuose, acto rūgštyje, amoniake.

Naudokite produktus saugiai. Prieš naudojimą atidžiai perskaitykite etiketes. Šiomis piktogramomis pažymėti produktai gali būti pavojingi, jei naudojami netinkamai.

Parengė:	Įmonės pavadinimas	Data
	UAB „Darbų saugos projektai“	2026-01-

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Šakių rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. birželio 17 d. įsakymo Nr. AT-485 „Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų patvirtinimo“ pakeitimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-01-19 Nr. AT-35
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vytautas Ižganaitis Administracijos direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-01-19 07:25
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-01-20 00:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA ECC
Sertifikato galiojimo laikas	2024-07-30 08:15 - 2028-07-29 08:15
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	0
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	31 instrukcija-pakeitimas.docx
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20251219.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-01-20)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-01-20 nuorašą suformavo Irena Bacevičienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-01-20 Dokumentų valdymo sistema „Kontora“